

Nr 97

Av fru **Marklund m. fl.**, *angående näringsstrukturen i Bergslagen.*

Befolkningsmässigt befinner sig hela bergslagsområdet i stagnation och tillbakagång med ett alltmer minskat antal människor i produktiva åldrar. Några få orter inom området har en utveckling som bryter detta mönster, men sammantaget är befolkningsminskningen under de senaste åren betydande.

Som exempel kan nämnas: Avesta, Hedemora, Ludvika och Smedjebäckens kommunblock i Kopparbergs län minskade i folkmängd under 1967 med 743 personer och under 1968 med 963. Ljusnarsbergs, Hällefors och Nora kommunblock i Örebro län minskade i folkmängd under 1967 med 756 personer och under 1968 med 625.

För Kopparbergs län är sysselsättningsläget synnerligen prekärt. Vinterarbetslösheten under 1968—1969 beräknas överstiga 2 500 arbetslösa, och genomsnittsarbetslösheten per månad under 1967 var 1 829 och under år 1968 1 997. En betydande del av denna arbetslöshet återfinns i bergslagsområdet av länet. Gjorda prognoser av länsarbetsnämnden i Kopparbergs län för 1970 pekar på ännu dystrare utveckling.

Huvudorsaken till denna utveckling är främst den ensidighet som präglar näringslivet. Det är jorden, skogen och malmen som burit upp sysselsättningen. Rationaliseringen inom jord- och skogsbruket har ställt hundratals jordbrukare och anställda utan arbeten. Under de närmaste åren beräknas ytterligare 600—700 skogsarbetare bli avskedade. Nedläggandet av en rad gruvföretag och också rationaliseringar inom gruvindustrin har betydligt reducerat antalet sysselsatta i gruvorna. Rationaliseringar och företagsfusioner inom järnbruksindustrin har reducerat antalet sysselsatta. Stora driftförändringar har ägt rum och kommer att äga rum under den kommande tiden i Avesta, Långshyttan, Vikmanshyttan och Bångbro. Tre pappersmassfabriker inom området har nedlagts med motiveringar att de är för små och orationella. Ställdalen och Turbo pappersbruk, som tillhör Stora Kopparbergs Bergslag AB, skall läggas ned och driften koncentreras till Kvarnsveden.

Utöver den officiellt redovisade arbetslösheten finns en stor dold arbetslöshet främst bland kvinnorna, som på grund av det ensidiga näringslivet i bergslagsområdet har små möjligheter till sysselsättningar.

Nyinvesteringarna inom bergslagsområdet är av synnerligen blygsam om-

fattning. Det privata näringslivet tycks inte ha intresse av att satsa på detta område av landet. De investeringar som görs i befintliga företag medför i stället rätt ofta att antalet arbetstillfällen nedbringas. De statliga lokaliseringspolitiska åtgärderna har också varit blygsamma. För Kopparbergs läns del har inom området endast 5 företag lokaliserats, vilka enligt företagen själva skall komma att sysselsätta 210 personer.

För Bergslagens del behövs en rad åtgärder för att stoppa den pågående utvecklingen, och en hård satsning måste ske på de orter inom området som har naturliga utvecklingsmöjligheter. Kan inte området inom en snar framtid tillföras nya industrier spolieras stora samhällliga värden. Vad som krävs är flera nya basindustrier och ett mera differentierat näringsliv.

Bergslagen utgör ett gammalt gruv- och industriområde med en arbetstam vars yrkesskicklighet måste tas till vara. I prop. nr 1 Bil. 15: Industridepartementet hänvisas till det speciellt känsliga läget för exportgruvorna i Bergslagen. Det sägs vidare: »Mot bakgrund av strukturrationaliseringen och därmed sammanhängande sysselsättningsvärigheter i Mellansverige utreds läget och utsikterna för bergslagsgruvorna i samråd med berörda organisationer. 1967 års gruvutredning är nära samordnad med en inom Jernkontoret pågående utredning för att studera möjligheterna att förbättra effektiviteten och lönsamheten inom den svenska järn- och stålindustrin.»

De återopade utredningarna bör drivas med största skyndsamhet. Den inledningsvis skisserade bilden av sysselsättningsläget talar för detta. Det bör emellertid stå klart att förhoppningar näppeligen kan knytas till det privata näringslivets beredvillighet till industriella initiativ. En annan sak är att frågan om ett mera differentierat näringsliv måste tas med i dessa överväganden. Den nuvarande ensidigheten i detta måste brytas.

Vi anser det därför angeläget att mot bakgrunden av det anförda förslå,

att riksdagen i samband med behandling av statsverkspropositionen Bil. 13 C: Inrikesdepartementet »Regional utveckling» måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om att delegationen för statlig industrietablering får i uppdrag att verkställa en utredning av näringsstrukturen i Bergslagen samt framlägga förslag om lokaliseringspolitiska åtgärder syftande till att bryta ensidigheten i näringslivet samt att förstärka näringslivet inom området.

Stockholm i januari 1969

Eivor Marklund (vpk)   Gunvor Rydning (vpk)   C. H. Hermansson (vpk)
